

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Türr István-utca 11. — Telefon-szám: 28.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felölös szerkesztő:

Dr. Lemberger Ármán.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Napirenden az önálló bank.

Három bankszakértő nyilatkozata sujtott le pünkösdre a magyar jegybankkal vívott politikai komédiára. Egyikük sem politikus, Barta Arnold, az Agrár-bank igazgatója, Walder Gyula, az egyetlen igazán magyar intézetnek, a Pesti Hazai Első Takarékpénztárnak vezérigazgatója és Mandello Gyula, a pozsonyi jogakadémia tanára szigorúan a bizottság által föladvott kérdésekhez ragaszkodtak. Nem beszéltek arról, lehet-e 1911-ben fölállítani az önálló magyar bankot s csak arra szorítottak, hogy mik azok a feltételek, amelyek az önálló magyar banknak akármilyen időben való fölállításához megkövetelteknek.

A nya nyilvánosságot hetek és hónapok óta hitelig azzal a csalóka reménnyel, hogy akármilyen kiegyezést kötöttünk is Ausztriával, az önálló magyar bankot már 1911-ben felállíthatjuk. Dörgő fenyegetőzések, gazdasági kérdésekben teljesen járatlan elmék fogadkozásai adtak tápot az ország nagy vágyakozásának és szinte hazaárulás számba ment, ha valaki szemükre vetette, hogy ezt az ígértüket ép oly kevéssé tudják valóra váltani, ahogy elejtették a katonai természetű nemzeti követelések ügyét. Pedig ezeknek a megvalósulása

elé nem gördültek elháríthatatlan akadályok. A magyar vezényszó megadása vagy meg nem adása egy emberen mult, de az önálló magyar bankot nem állíthatják föl, mert a kiegyezéssel, amellyel újabb tíz esztendőre lekötötték iparunkat, kereskedelmünket az osztráknak, elvesztettük a módot ahhoz, hogy pénzügyeinket függetlenítsük.

Véres kálváriát jár a koalíció. Cserbenhagyta a programot, amely imperative követeli az önálló vánterületnek nemesak jogi állapotát, ami magában csak ideális értékű, de a tényleges önálló vánterület, amely egyetlen kulcsa gazdasági függetlenségünknek. A kulcs elvesztett és a kihallgatott szakértők a veszedelmek egész sorozatát festették meg arra az esetre, ha a jegybank nem lesz készfízető-bank.

— Mert amint bizonyos, — fejtegette Barta Arnold — hogy egy kereskedőnek, aki hitelre appellál és ebbeli kérését mindjárt azzal vezeti be, hogy ugyan fizetni szándékozik, de erre kötelezettségem nem vállal, alig akadna oly hitellezője, aki ilyen kilátások mellett bizalommal viseltetnék iránta és neki hitelt engedélyezne: ugy nem szenved kétséget, hogy egy készfízetésre nem köteles, ujonnan alakuló jegybank is bizalmatlansággal fog találkozni.

A számadatok tengeréből, amelyet a szakértők a bizottság elé terjesztettek,

Magyarország gazdasági mérlegének szomorú igazságot vádolják a koalíciót. Százhetvenhat millió korona a fizetési mérlegünk passzív egyenlege, ennyivel kevesebb a bevételünk, mint a bármikor esedékessé tehető kiadásaink.

A többi szakértő vélekedése semmivel sem kedvezőbb, mint Barta Arnoldé. Számokkal bizonyították be, hogy az önálló magyar jegybanknak szótöven millió korona alaptőke mellett, közel husz millió korona évi bruttó-nyereséget kellene hoznia, amiből harmadfél millió jutna a kincstárnak. De jut-e valóban? Nem. — Mert az önálló bankot nem fogjuk megkapni.

— Az önálló magyar bank ideális megalkotásának — mondja Walder Gyula — alapfeltétele kétségkívül a kötelező készfízetésnek már kezdetben való felvétele volna, de ezt a lehetőséget passzív fizetési mérlegünk következtében kétségesnek tartom. Viszont kétségbevonhatatlan következménye volna a készfízetések fel nem vételének az is, hogy a belföldön mindenképpen kétféle valutával és a vele járó pénzügyi technikai nehézségekkel kellene küzdenünk. Végső konklúzió az, hogy a készfízetések felvétele hazánkra nézve rendkívül terhes következményekkel járhat és hogy a készfízetések későbbi beszüntetésének az eselyével a legkomolyabban számot kell vetnünk. A készfízetések fel nem vétele ellenben az új jegybank sikeres működését ugyszólván kizárja.

TÁRCA.

A cár udvarából.

— A Bajai Hirlap tárcája. —

A párisi Revue-ben, Jean Fnisit kitűnő folyóiratában most írja intim közléseit S. R. G. herceg a cári udvarból. E megbízható és közvetlen forrás szomorú és mulatságos adataival ugyancsak furcsán mutatja a minden oroszok császárjának házatját és megérleli a jámbor olvasóban azt a meggyőződést, hogy nem cserélné a hatalmas uralm, még ha a felséges urat családostul nem is fenyegetné a mindennapos halálveszedelem.

A szép ifjú cárné, Alexandra Feodorovna, aránytalanul csekély hozománnyal ment férjhez. Pétervárra hírtl hozták, hogy a férjnémetje nem finom váson, hanem shirting és mindjárt el is keresztelték a Kalikó-bugyogósnak. A fiatal asszony tele volt a legrajongóbb vágygyal, hogy hasznára legyen új hazájának és e nemes törekvésében ritka műveltsége támogatta; tudvalévő, hogy német hazájában elnyerte a filozófiai doktor címet. De épen ez a tudós cím vált vesztésre, mikor Oroszországba került. Az udvar cselszövő, ármánykodó, tudatlan hölgyei megérkezése első perce óta titkos, lapangó rosszindulattal hálózta be. A cárné a hagyomány évszázadok óta jelentékeny aktív szereplést biztosít ebben az országban, ahol a cárnők uralma oly mély nyomot hagyott. Minthogy a nőnevelés legfelső felügyeletét a cár anyja, az özvegy cárné foglalta le,

Alexandra más területen óhajtott érvényesülni és a keresztényszociális propagandának szeretete volna áldozni tudását és a tekintélyét. Szerencséjére kitűnő segítőtársa is akadt Neplujev Miklósnak; ez a fiatal diplomata, aki sokszoros milliómos és rengeteg földbirtok ura Csernigov kormányzóóságban, lemondott fényes diplomáciai pályájától és a magánéletbe vonult vissza, hogy egészen az orosz paraszt erkölcsi és gazdasági boldogulásának éljen. A maga költségén alapított földműves és ipariszkolákat, parasztszövetkezeteket, amelyeknek átadta csaknem egész vagyonát. Természetes, hogy az orosz közigazgatás szociálistát szimatolt benne és töle telhetőleg földözött. De Neplujev keményfejt ember, azzal nem lehetett egykönnyen elbánni. Eljárt a miniszterekhez, veszekedett a kormányzókkal, utat talált az udvarhoz és a sajtóhoz és minden vádnak lakatot vert a szájára azzal, hogy művét az egyház védelme alá helyezte. Mit lehet ilyen emberrel tenni, aki zenkivül vérbeli szónok, kiváló író, elegáns világi, sima diplomata? Még Pobjedonoszev sem birt vele.

Ez a Neplujevet beajánlották a cárnének; a felséges asszony nagyon megörült, hogy fogadhatta a jótévesz apostolat, hisz kettejük életéért csaknem azonos volt. Föl is szólította, hogy lépjen be az Alexandra Feodorovna cárnő intézetébe szövetkeztével együtt és vállalja a köznevelési igazgató tisztjét. De Neplujev köszönettel visszautasította a hízegő ajánlatot.

— Miért? — kérdezte a cárné kissé ingerülten. — Amit ön most egy elszigetelt zugban művel, azt együtt megvalósíthatjuk egész Oroszországban.

— Engedje meg Felső, válaszolt amaz, hogy őszintén szóljak. Én ugyan magános ember vagyok, de épen azért megvédhetem alkotásomat, ahogy telik tőlem, mint ahogy eddig is megvédtem. De amint művem a csinovnikok kezére adtam és magam is csinovnik vagyok, akkor vége mindennek. Én nem bízom az orosz hivatalnokokban.

— De legalább segítségét és tanácsát nem vonja meg tőlem?

— Rendelkezek velem, Felső!

A cárné már egészen megvigasztalódott. Hatalmas férje melegen érdeklődött a nemes terv iránt — amíg terv volt. Mihelyt kezdett kibontakozni a fantasztikus tervezetéből és a valóság biztosabb körvonalait öltötte föl, a cár kedvetlen lett, gyanakodó, ellenséges. Végre kijelentette, hogy ez az egész keresztény-szocializmus talán helytlen van Németországban, de egészen hibás, sőt veszedelmes Oroszországban. Honnan fujt a szél? Mi idézte elő az ingatag cár lelkeben a változást, amely e gyengédtelen célzásban jutott kifejezésre? Az udvari méltóságok, akiknek véleményét megkérdezte II. Miklós az új alkotásról, gnyunos mosolyal feleltek? Konstantin nagyherceg pedig egyenesen megmondta, hogy a cárné terve csak olaj az elégtelenség tűzére.

Mikor Neplujev néhány hónap múlva ismét kihallgatásra jelentkezett, a cárné már csüggedt volt, elvesztette minden bátorságát. Pannaszokodott, hogy nem érvényesíthette legszebb törekvést és megmondta barátjának, hogy ezentul csak hitvesi és anyai kötelességeinek fog élni. Ott legalább senkiesem támadhatja meg.

A nyaraló képviselőház. A képviselőház munkarendje dolgában szombaton, tegnap hosszabb tanácskozás volt, az elnök, gróf Andrássy és gróf Apponyi Albert miniszterek közt, melyen a kultuszminiszter beleegyezett abba, hogy a gazdasági iskolákról szóló javaslatot, a belügyminiszter pedig abba, hogy a kivándorlási törvényjavaslatot csak összel tárgyalják. Így a nyári szünet előtt Günther Antal néhány kisebb javaslatán kívül az ingyenes népoktatásról és a közegészségügyi rendezéséről szóló javaslatokat tárgyalják. Ilyenképpen a nyári szünet — és van-e fontosabb állami érdek? — június 15-én csakugyan megkezdődhetik. Ezt a megállapodást a folyosó népe, amely tegnap már hangosan zúgolódott amiatt, hogy a kormány az aratás idején, nyári hőségben is együtt tartja a Házat, nagy megnyugvással vette tudomásul. A kormány pozíciója tehát szilárd.

Park, korzó vagy közkert.

— Bajai álmok. —

(S. Z.) Isten a megmondhatója és a városunk jövőjének kiépítését intéző faktorok, hánször vagyunk kénytelenek olyan dolgokról írni, melyeket éveken át ezerszer sürgöttünk már meg, de amelyeknek megvalósulásától még mindig oly messzire vagyunk ma is, mint akkor, midőn e kérdéseket először megpendítettük.

És — hogy félre ne értsünk — mondjuk meg mindjárt cikkünk elején, hogy a hiba ezuttal sem a »torony alatt« keresendő. Nem a városi tanács, nem a sokat és legtöbbször okatlanul gáncsolt hivatalos organizmus a delikvens, hanem egyedül és kizárólag az önmaga sorsát intéző, a »törvényhatósági bizottság« elnevezése alatt összesírtett bajai társadalom, melynek egykoron oly meszszehirű harmóniája zülük, egyre zülük és vele együtt szertefoszlik ennek az egyébként munkabíró társadalomnak alkotó ereje is.

Ugy füst ez a város, mintha kiveszett volna belőlünk minden érdeklődés a realizálásra váró számos lokális tervünk iránt és miként a színházkérdés meg sok más kulturális idea, beletévedt a

stagnáció utvesztőjébe a városépítés munkája is.

Évekkel ezelőtt, mikor még nem ferközött lokálpatriotizmustól áthatott polgári erényeinkhez a mindenáron való politizálás, a széthúzás ezen átkos szemlémenek romboló ördöge, elhatároztuk, hogy Baja város legszebb terét, a parkirozásra szinte ideálisan alkalmas Szent István-teret, belvárosunk esztetikai fejlesztésére, *városi parkká* alakítsuk át. Gyűjt is erre az alapra a városi hatóság valamennyit a törvényhatósági háztartás keretében, de ez az alap, szerény gazdasági berendezésünk mellett, mindmáig nem nyújtja még konturjait sem a várva-várt városi park kialakulásának.

És a bajai korzó!

Szinte röstelljük leírni egymás mellé ezt a két szót. De még jobban bánt fogalmi meghatározását nyujtani annak, amit Baján »korzó«-nak csfolnak.

Mert a bajai korzó — t. helybeli kultúrközönség — nem egyéb, mint szemléterakodó helye egyben bérkocsi ezerféle hulladékának és ahova fullasztó nyári esteken testi épülésére üdülni megy, ott napközben éven át gyülelész nép tanyája van, mely odahordja mindazt, ami egészségész szervezetünknek egyenesen a megbénítására való. Por és piszoktenger a bajai korzó, eső után pedig sárfészek, ahol egyetlen kavics vagy téglaszem sem teszi lehetővé a biztos talajon való járást. Egyébként jobb sorsra érdemes, lombdus fákkal szegélyezett kis sétatér, mely számtalanlanször sürgöttet restaurálásától várja föltámadását.

És hogy még egy fontos kérdésről essék szó, megírjuk azt is, hogy a bajai közkertnek a »vonalkertek« szoktuk tekinteni. Nappal elhagyott fásor, este duhaj külvárosi legények tanyája. Nem látogatják, mert kissé kívül esik a belvárosi lakosság sétaköröndjén, elhagyott, mert gondozatlan és az esti órákban személy- és vagyonbiztonság dolgában megbizhatatlan.

Ime, ilyen a kerete a mi városunknak, ahol pedig egy-két esztendeje az impozánsnak mondható építkezések egész sorozata nőtt ki a földből.

Szomorú valóság, hogy súlyos terhekkel küzködő városi háztartásunk keretében ezeken a sürgős bajokon segíteni alig lehet. Az is igaz, hogy egy csapásra a városi park, korzó és közkert kérdése meg nem oldható. Mégis lehetne tán valamit tennünk szűkebb hazánk esztétikai, sőt egyenesen közegészségügyi föllendítése érdekében.

E kérdésben az áldozatkészségéről meszszehirű bajai társadalomhoz appellálunk.

H I R E K.

— **Megválasztották az új szinzigazgatót.** Lapzártakor telefonozva szabadkai tudósítónk, hogy a szabadkai szinügyi bizottság ma megválasztotta a baja—szabadkai szinikerület új igazgatóját. A választás eredménye meglepetést hozott mindenkinek. Krémér Sándor, a szatmári színház volt direktora lett a kerület szinigazgatója. Kuriozumként azt is közli tudósítónk, hogy Farkas Ferenc dr., aki alig két hónapja a szinügyi bizottság és a sajtó lesújtó igazmondása folytán önmaga vált meg a kerület szinigazgatásától, gondolt egyet és szintén beadta pályázatát a színházért. Ujjab följárlankozását természetesen figyelemre sem méltatták, annál kevésbé, mert folyamodását egyébként is elkésztetn nyujtotta be.

— **Bajai sportélet.** A helyi sportélet föllendítését, a sport minden nemének kultuszát vette föl programjába a bajai kerékpár-egyesület, mely a héten alakult meg újra. Pártolásra érdemesnek tartjuk ezt a törekvést, mely tömöríteni és sportéletre képessé tenni óhajja ennek a városnak sportkedvelő társadalmát. Kis városban, mint nálunk, semmi értelme külön kerékpár- regatta- és vívóklubok alakításának és az erkölcsi szétforgócsalásnak. Ép ezért szivesen látja minden sportkedvelő a *Moder Géza* dr. városi tanácsos vezetésé alatt alakulóban levő egyetemes sportegylet szervezését.

A gyarló és gyöngelméjű cár pedig egészen átengedi magát a két montenegrói nagyhercegny és a hirhéd Fülöp, a lyoni mézáróselegny és a jelenlegi spiritiszta szelhámos uralmának. Az alatt a birodalom, amelyről a téves közhit azt tartja, hogy egy ember akaratának engedelmeskedik, ezer és ezer apró önkényuralomra szakad, melyek gazdái csak arra vigyáznak, hogy idegen ne zavarja kis köreiket s ennek fejében ők is szívetlenül tartják mások hatalmi szféráit. Csak a cár ne tudjon meg semmit: öfelsége érzékenységet minden alattvalónak szent kötelessége megkímélni.

És azért a nagyhercegek, a miniszterek, a hadvezérek, kormányzók, rendőrök sohasem jelentenek a cárnak semmit, ami rá nézve kellemetlen vagy a jelentéstevőnek nem hasznos. Ha ezek a hivatalos jelentések igazak volnának, akkor Oroszországban valóságos anyarok uralkodnák; és ha a cár elhinné azokat, akkor megvolna győzödvé róla, hogy országa a legjobban kormányzott, serege a legfelmetesebb, népe a legeslegboldogabb. Mikor a cár uton van, olyan gondosan kinyalt parasztok hozzák eléje a kenyeret és müvészi vésésű talákon, finom asztalkendővel letakarva és oly szabatosan egybevágó djennel üdülőzik, hogy az ember azt hinné: valami népies színházban van. Csoda, hogy a kísértében levő urak nem tapsolnak a kifogástalanul rendezett és egybevágó előadásán. És ha az összlángot olykor megzavarná egy-egy elégtelien hang, rosszul elfojtott sóhajts

vagy a tüntetőnek hirtelen torkára fojtot kiáltás, akkor azzal altatják el a cárt, hogy a sajtó, a gonosz, rosszszájú, forradalmi szellemet szító sajtó hinti el a mélyt, pedig a zúgolódásra nincs semmi ok. Éhség? Ismeretlen fogalom orosz földön. Lehet, hogy a termés nem ftűtt ki épen fényesen, de baj nincs.

Ilyen az igazság, míg a cár elé eljut. Egy szer egy Klopov nevű kishivatalnok fejébe vette, hogy ő megmondja az igazat az atyuskának. Fanatikus orosz volt, hite az Evangélium szerint való, olyan, amely hegyeket mozdit el. Valahogy bejutott Sándor nagyherceghez, a cár sógorához és megtetszett neki ösztinteségével. Meg is ígérte a kis embernek, hogy kihalattal eszközöl ki részére a cárnál. Egy év telt el találkozásuk óta, végre megtörtént a bemutatás nagy titkokzatosságal. A nagy cár és a kis hivatalnok kitűnően megértették egymást. Az új Posa márkí megragadó képet festett a megváltásra szomjazó Oroszországról és esküdözött, hogy minden seb orvoslása a cár kezében van: ő adhatja vissza a békét a birodalomnak, csak ő rekesztheti meg a forradalom áradatait, ő teremtheti meg általvalói anyagi boldogságát és keltheti új életre a Romanovok hagyományos népszerüségét. De ehhez ödvös reformok kellene, mindenek előtt a sajtószabadság, mely leteperi a csinovnikok álnok hazugságait.

— Mert ha az újságok szabadon szólhatnak, a cár is meg fog tudni mindent. Hiszen most is szörnyű éhség dühöng Közép Oroszországban. Tud róla valamit Felsőség?

— Ennyi hazugság! kiáltott föl a cár. — Hová jutunk! Hová jutunk!

A kihalattásnak az jár a vége, hogy a cár megbizta Klopovot, hogy járja be az országot, tanulmányozza a közállapotokat és tegyen neki jelentést tapasztalatairól. De lelkre kötötte új bizalmasának, hogy az egész dologról egy léleknek se szóljon egy szót sem. Klopov eljárt a dolgában, nagyon szorgalmasan és lelkiismeretesen, mindenütt összegyűjtötte az értelem, intelligens embereket, tanácskozott velük, javaslatokat kért tőlük, aztán bőszéges anyagával ment Pétervárra.

Csak hogy a kitűnően szervezett titkos rendőrség mindenhol nyomában járt a titkos meghaltalmazottak és már fönn az udvarnál is gáncsot vetett neki. O felsége hadsegéde például határozottan hazugságának bélyegezte Klopov jelentésének azt a részét, mely szerint a tulai kormányzóságban éhség van. — Aztán csak úgy özőnlött a panasz mindenfelől, hogy egy Klopov nevű egyen azt állítja, hogy a cár küldöttje, belevatkozink olgan dolgokba, amikhez semmi köze sincs, jogosulatlan reményeket ébreszt stb.

És Klopovot elkergették. A kis ember, aki a legtrikább erényenél az uralkodóval szemben mutatott ösztinteséggel kiemelkedt a szürkeségből, tragikus fordulattal visszahullott a homályba. A cár pedig hamleti tételődései közben egyre kérdi önmagától:

— Hát most kibem bizokdajm?

— **Pünkösdi zenés mise.** Pünkösdi vasárnapján délelőtt 10 órakor, a plébánia templomban Vilhelm Károly főkéntor vezette mellett előadóját Santner B-dur miséjét. Gradualra: Intonuit de coelo. Offertoriumra, Emitte Spiritum, Kristinustól. Énekek: Dr. Beczassy Gyuláné, Marcell Andorné, Kollár Vilma, Stájer Ilonka, Marcell Blanka, Köbling Annus, Kiss Dezős, Bauer Sándor, Wittmann László, Széles Mihály, Heine Vilmos, Pölöski Pál, Géczy János, Szabó János. A zenekisérletnek Dankó Lajos zenekara, azonkívül Buday Károly, Boér Henrik, Heinrich Antal és Gruber Károly látják el.

— **Bajai szanatórium-egyesületi tagok figyelmébe.** Dr. Koller Imréné, a József kir. herceg szanatórium-egyesület bajai bizottságának elnöke ezután tudatja a tagokkal, hogy az egyesületnek Budapesten, a Váci-utcai városháza disztermében június 14-én tartandó évi nagygyűlésére a keresk. miniszter 8 napj érvényvel bír, féláru vasuti jegy váltására jogosító igazolványokat engedélyezett, melyekért Dr. Koller Imrénéhez kell fordulni a főiránduló tagoknak.

— **A lőkeri pünkösdi.** A Bajai Céllövész Társulat pünkösdi hétfény megtartja a szokásos ünnepi célloveszést. Délután tekezés, flobert és pisztolyloveszést, állandó tüzene, este társas vacsora és tánc lesz. Egy zongora a lőkeri tagok részére és egymás szórakoztatására a táncteremben állandóan rendelkezésre áll. Itt írjuk meg, hogy a lőkerben telefon-állomást rendeztek be. Száma: 104.

— **Szöbeli érettségi a főgimnáziumban.** A helybeli kath. főgimnáziumban — hir szerint — kedden, június 9-én veszik kezdetüket a szóbeli érettségi vizsgálatok. Ezt a hírünket, bár megbízható helyről vesszük, mégis fontartással közöljük, miután egy másik hírforrásunk úgy mondja, hogy az érettségiük terminusa esetleg egy-két nappal halasztást szenved.

— **A „Tulipánszövetség — Magyar Védőegyesület”** melytől hó 31-én tartott választmányi ülést, melyen a többek közt elehatározták, hogy a rendes közgyűlést f. hó 21-én d. e. 11 órakor tartják meg a városi székház 2 sz. tanácstermében.

— **A felekezeti béke glorifikálása.** Manapság, mikor annyiszor és oly szívesen hányortogatók föl a zavarosban halászó békebonatók a felekezeti kérdést, jól esik hallanunk a leghivatottabb ajkáról a vallásbéke hirdetését. Csernoch János dr. csanádi püspököt Makón való tartózkodásakor a makói i. r. hitközség is üdvözölte *Kecskeméti* Armin dr. főrabbi vezetésével. A főrabbi hangzottta beszédében, hogy a kultúra valami erkölcsi affinitás törvényeinek veti alá a vallásokat, etikai anyagokban természetes rokonság és vonalom van.

— **Méltóságod lelkelő kisugárzó erkölcsi energia** — ugymond — majd összeforrasztja a egymást kereső és megtaláló elemeket. Ilhete lesz egy jelképes templomnak is, a társadalom nagy közös szentélyének, ahol mindnyájan együtt imádkoznak, mely telve van a magyarság szerelmek fényével, melegével, a formák fölül emelkedő erkölcsi univerzalizmus sejtelmével, tudatával. E szellemek hordozóját a haza és emberiség, a hit, testvér és felebarát, a kultusz és — valles közös etikai fogalmát áldott összhangban egyesítő profétai típus köszöntjük Méltóságodban.

A püspök erre a következőket válaszolta: — Belső meggyőződéssel vallom a kifejtett igazságokat. Mi mindnyájan a biblia alapján állunk. Zsidóság és kereszténység a maga vallásának értelmében fontartásban az emberiség erkölcsi nevelésének munkásk. A vallások különbözőségeiben is érezzük az erkölcsi rokonságot. Tiszteletben tartva az egymás hitéletét, nem éreztünk feltételezést, mert a monotheizmus minden vallása felismerkedik az általános örök embernek tudatját. A biblia ennek legregebbi hirdetője, ezt mindnyájan elismerjük. Testvéries együttérzéssel szolgáljuk az eszmét, a haza és emberiség erkölcsi boldogságára.

Csernoch az üdvözlés után hosszasan elbeszélgetett a főrabbi-val, kit a diszbedre is meghívott.

— **Gráff Nikázné halála.** Sulyos csapás érte Bácsmege ny. tanfelügyelőjét, Gráff Nikázt. Felesége, permikái Szach Paula június 4-én 68 éves korában jobblétre szenderült. Az elhunyt urnó földi maradványait Zomborba szállították és ott tegnap, szombaton a családi kriptában örök nyugalomra helyezték. Gráff Nikáz, a megye tanfelügyelő érdemeiben megöszült tekintélye iránt gyászba alkalmából impozánsan nyilvánult meg a részvét.

— **Jegyzői kinevezés.** Nyáry Béla újvidéki kir. törvényszéki joggyakornokot a bácsalmási kir. járásbírószághoz jegyzővé nevezte ki az igazságügyminiszter.

— **Adófőliszólamlás.** A IV. osztályú kereseti adókvétési lapstrom 1908 június hó 9-től 16-ig van közzétesve kiüggesztve. A ház, a tőkeamat, járadék adó, I. és II. osztályú kereseti-adó 1908. június 6-ig volt közzétesve téve. Felsőliszlamlási határidő a közzéteszt követő 15 napi idő.

— **Baján nem kell vízvezeték.** Így szól a pénzügyi és gazdasági bizottság e heti határozata. Nem kell — ugymond — vízvezeték, mert nincsen csatornázásunk, de meg nagyon megrágrítaná a vízvezeték behozatala a lakásokat. Ezt a határozatot egy budapesti mérnök ajánlatának hatása alatt hozták a szakbizottságok. Az illető budapesti vállalkozó 45 000 koronáért óhajtott Baján vízvezetékét létesíteni, ami minden bajai konyhának évi 6 koronájába kerülne és minden egyes lakószobának újabb 5 korona megterhelést jelentene. A mai drága lakberek mellett és csatornázás, mint a vízvezeték alapföltétel híján, a pénzügyi és gazdasági bizottságok ebbe a vállalkozásba — igen helyesen — nem mertek belemenni. Helyébe sokkal gazdaságosabb terv megvalósítását ajánlotta a két bizottság. Furassa a város a meglevő két árterzi kutat a a mainál mélyebbre, — mert a két agragréteg áttörésével jóval nagyobb vízmennyiségre lehet reményünk — és a szükséghez képest létesítsünk még vagy 8—10 árterzi kutat. Ez sokkal jobban megfelel a mi céljainknak. A megfelelő árterzi kutak felesleges vizet nem volna szabad elpocsékolni, hanem fel kellene fogni egy medencébe, ez bőségesen elegendő volna az utcák öntözésére és esetleg túlzottási célokra.

— **Minden vasárnap hangverseny.** Dankó Lajos zenekara minden vasár- és ünnepnap délután 4 órától kezdve a Zich-fél vendéglőben hangversenyez.

— **A csávolyi hitelszövetkezet.** Rájár a rud a falusi apró hitelszövetkezetekre, melyek — tisztelet a kivételnek — a felekezetség és a békebonatás jegyében alakultak. Bácsmege annak idején tömegesen termelt ilyen „Consumerein”-okat, melyek egymás után mentek tönkre és tettek tönkre egy sereg embert. A héten ismét egy hitelszövetkezet főlözslásáról érkezik hír. A csávolyi hitelszövetkezet, állítólag a sulyos pénzügyi viszonyok terhe alatt öszzeroppant és elhatározta a főlzslamólast.

— **Állami ménék selejtezése Baján.** A m. kir. állami méntelep ménanyagának osztályozását, illetve a selejteztést Baján június hó 23-án fogják megtartani. A méntelepnel ezen a napon kisélejteztést tenyészésre még használható ménék mindjárt a helyszínen el fognak adni.

— **Két Kossuthfalva van.** A budapesti posta- és távirda igazgatóság felkéri a közönséget, hogy Kossuthfalva rendeltetési helylyel ellátott postaküldeményeire saját érdekeben jegyezze fel, hogy a küldemény Pest-Pilis-Solt-Kiskun vagy pedig a Bács-Bodrog vármegyében fekvő Kossuthfalvára szól-e, mert különben a postaküldemények kézbesítése késelelmet szenved.

KÖZGAZDASÁG.

Á bajai és bácsalmási ideji szőlőtermés.

— Saját tudósítónktól. —

Gazdasági munkatársunk a következőkben számol be a szőlőtermés ezidőszentir állásáról.

Baja. Időjárásunk erősen száraznak mondható. Április hónapban ugyan volt elég csapadék, de ahhoz hozzájárult a hideg, zord szelek. Ugy tetszett, hogy ez mindennek a fejlődését hátráltatni fogja, de azért mégis április utolsó negyedében a vegetáció megindult s azt a hitet erősítette meg bennünk, hogy a vesszőknek a föld feletti része sokkal jobban telet mint a föld alatti. A tenyészett nagyobb termést mutat, mint a mult évi volt, ez azonban biztosan megállapítani még nem lehet. Telepítés az idén a bajai szőlőkben nagyon sok történt, többnyire kisbirtokoknál.

A fagyos napok, — amelyek minden évben rettegésbe ejtik a szőlősgazdákat, — baj nélkül multak el. A kapálással vártunk, részint azért, mert a friss kapálás magához vonzza a hideget, illetve mert a nedves föld mindig hidegebb mint a száraz. Most már folyik az első képorozás. E hét folyamán már a váltogatás és kötözés is kezdetét veszi. Napszámviszonyaink: férfi 160—2 K, női 120—140 K. Mult évi termésű borok kisbirtokoknál vannak, de csekély mennyiségben; áruk 30—40 K. Gyümölcsstermesre jó kilátás van, különösen kajszinban. Mutatkozik ugyan alma, körte és szilva is, de ezek még nincsenek annyira kifejlődve.

Bácsalmás. Szőlőink ezidőszentir igen szápen állanak; az állandó nyári meleg behatása alatt előrehaladott fejlődésben vannak s némely fajok már virágozni is kezdenek, annak dacára, hogy a későre kinyult tavaszi fagyok a fakadást késleltették. A tavaszi hideg időjárás behatása alatt a lassan fakadó öreg fás szőlőkben kárt is okoztak a kendermagbogarak, ellenük azonban már meglehetősen álltalnosságban csirkekkel védekeztek gazdáink. A vesszők nem épen kifogástalanul teleltek át, mert a betakarva volt részen sok szem megvakult, mely hiányosságok kisebb nagyobb csapok hagyásával pótlótk. A fűrthozom, ugy a fejből, mint a csapos részből bőnek mondható s ha valami rendkívüli általános csapás közbe nem jön, jó termésre van kilátás. Az első kapálás már megtörtént, most kötözés és permetezés van folyamatban. Gyümölcs kevés lesz, bár a fák nagyon dusan meg voltak rakva virággal; okát a virágzás alatt uralkodott erős hideg szeleknek s a virágzás folyamán, különösen az almavirág csészejébe berakott fergek pusztításának tulajdonítjuk. A borkészlet még meglehetősen nagy, a kelendősege pedig — valószínűleg a nagy szárazság és rossz terméskilátások következtében — gyenge. Ára 36—48 fillér közt változik. Férfinapszám 2 K, női napszám 1 K 50 fill.

N y i l t t é r .*)

Borivóknak a bor keveréséhez!

**MATTONI/FELE
GISSHÜBLER**
természetes égetővíz
SAVANYÚVIZ

A duplo égetése
közömbösíti
a bor savanyúságát,
íze kellemesen passzó,
Nem festi a bort.

*) Az e rovathban közlöttékkért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Segédszerkesztő: SPITZER ZOLTÁN.

Á m. kir. államvasutak MENETRENDJE.

Érvényes 1908. május hó 1-től.

Bajáról Zomborba reggel 4 és 7:22 órakor és délután 1:15 órakor.

Zomborból Újvidékre reggel 3:10 és 6:51 órakor és délután 3:46 órakor.

Újvidékről Zomborba reggel 2:07 és 7:51 órakor és délután 1:55 órakor.

Zomborból Bajára reggel 6:45 órakor, délután 12:57 és 4:23 órakor.

Újvidékről Titelre reggel 6:54 és délután 5:25 órakor.

Titelről Újvidékre reggel 3:32 és délután 1:15 órakor.

Hegyes—Feketehegyről Palánkára reggel 7 10 délután 3 03 és 7 47 órákor.
Palánkáról Hegyes—Feketehegyre reggel 3, 8 18 és délután 2 35 órákor.
Szabadtól Óbecsére reggel 4 40 11 45 és délután 1 32 órákor.
Óbecséről Szabadtól reggel 4 10 7 20 és délután 1 10 órákor.
Szabadtól Zomborba reggel 5 órákor, 10 25, délután 2 02, 6 55 (gyors) és 7 órákor.
Zomborból Szabadtól reggel 3 39, 8 08 (gyors) 11 30, és délután 4 25 8 56 órákor.
Szabadtól Bajára reggel 4 50, 10 35, délután 1 42 és 7 05 órákor.
Bajáról Szabadtól reggel 7 15, 10 40 délután 4 02 és 7 52 órákor.
Óbecséről Újvidékre reggel 4 20 9 45 és délután 3 45 órákor.
Újvidékről Óbecsére reggel 4 00, 9 15 és délután 4 56 órákor.
Budapestről Bajára reggel 7 10 (gyors) 7 45 és délután 1 55, 3 20 (gyors) 10 10 órákor.
Szabadtól Budapestre reggel 4 55, 9 50 (gyors) 1 52, 6 37 (gyors) és 11 50 órákor.
Halasról Bácsalmásra reggel 3 50, délután 11 50 és 6 órákor.
Bácsalmásról Halasra reggel 3 52, déli 12 és délután 8 04 órákor.
Bácsalmásról Regőcérre reggel 6 16 délután 2 49 és 8 14 órákor.
Regőcéről Bácsalmásra reggel 2 35, 9 40 és délután 5 50 órákor.
Szabadtól Újvidékre reggel 5 20, 10 30 délután 1 22, 4 05 és 6 48 (gyors) órákor.
Újvidékről Szabadtól reggel 4 27, 7 55 (gyors) 10 42, d. u. 4 29 (gyors) 7 22 órákor.
Szabadtól Szegedre reggel 6 15 és 9 44 órákor, délután 1 47, 6 53, 9 10, 11 05 órákor.
Szegedről Szabadtól reggel 3 05, 7 48 és 11 30, délután 3 10, 4 55, 6 34, 8 15 órákor.

Megnyit! **Megnyit!**

Vendéglő megnyitás.

Spányer Gáspár
nyári vendéglő és kerthelyisége
Budapesti-ut 25. szám alatt
(volt Sztruhák-ház)

ma és mindennap **elsőrangú ételekkel és italokkal**, naponta többször **frissen csapolt sörrel** szolgál.

8602/1908. kig. szám.

Árlejtségi hirdetés.

A pecériaknál szükségessé vált kutyaketrecek helyreállítási munkálatai biztosítása végett a városi gazdasági hivatalnál folyó évi június hó 17-én d. e. 11 órákor árlejtségi fog tartatni alulírottán betekinthető feltételek mellett.

Az előírási 232 korona 75 fillér költség után 25 korona bánatpénz teendő le az árlejtségi megkezdése előtt.

Baja, 1908. június hó 6.

Weisz Nándor
tanácsnok.

12241/127 1908 kig. közgy. szám.

Pályázat.

Nyugdíjazás folytán üresedésbe jött, évi 400 (négy száz) korona fizetéssel javadalmazott egyik városi bábai állásra pályázat hirdettetik. Felhívtnak a pályázni óhajtok, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket folyó évi június hó 25-ik napjára **Méltóságos dr. Ambrozovics Lajos** főispán urhoz nyújtsák be.

Baja thf. városi törvényhatósági bizottságának, 1908. évi május hó 25-én tartott közgyűléséből.

Dr. Hegedűs Aladár

kir. tanácsos,
polgármester.

689/1908. kig. szám.

Versenyárgyalási hirdetés.

Felsőszentiván község előjárósága a vármegyei törvényhatósági bizottságnak folyó évi 10414/919. számú véghatározatával engedélyezett **községi szegényház átalakítása és javítási munkálatainak biztosítása céljából folyó évi június hó 21-ik napján Felsőszentiván község tanácstermében délután 2 órákor** kezdetét veendő nyilvános árlejtést tart. Az átalakítási és javítási összes költség 5569 K 46 fill. A versenyárgyaláson kellő szakképzett-ségű iparosok és vállalkozók vehetnek részt, kik megfelelő hatósági engedéllyel bírnak és akik kötelesek a fenti összeg 10% át bánatpénzül az árlejtés megkezdése előtt Felsőszentiván község házi pénztárába készpénzben lefizetni vagy annak megfelelő és elfogadható értékpapírt ugyanott letétbe helyezni.

A munkálat az árlejtés eredményének felsőbb helyen leendő jóváhagyásától, illetve a munka átadásától számítandó 3 hónap alatt teljesen befejezendő.

A tett ajánlatok elfogadása felett a község szabadon rendelkezik.

Egyéb feltételek részletes költségvetés és tervezet a községi jegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Felsőszentiván, 1908. május 29.

Szedresi Károly s. k. **Gyukity Félix** s. k.
jegyző bíró.

12590/1908. kig. szám.

Hirdetés.

Pset-Pilis-Solt Kiskun vármegye alispánjának alábbi hirdetménye közhírré tétetik:

15393/1908. kig. szám.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye alispánja.

Tárgy: A pestmegyei sárközi ármentesítő társulat bajszentiváni vízlevezető csatorna munkálatainak engedélyezése.

Hirdetés.

A pestmegyei sárközi ármentesítő társulat Bajszentiván község határában két vascső-szilipből és 780 km. hosszú csatornából álló vízmunkálatot kíván létesíteni.

Az erre vonatkozó s a budapesti m. kir. főmérnöki hivatal által felülvizsgált terveket a vízjogi törvény 74 § a értelmében a hirdetési 8 napon túl vagyis folyó évi június hó 15-től július hó 15-ig bezárólag Bajszentiván község határában közzé kell tenni rendelem azon figyelemzetéssel, hogy minden a tervezet vonatkozó nyilatkozat az érdekeltek által hozam az idő alatt nyújtandó be.

Bajszentiván község előjáróságát utasítom, hogy a közzé kell tétel határidejének leteltével az azt igazoló bizonylattal és kiegészítési vétivekkel kiegészített iratokat hozam terjesztse föl.

Miről Bajszentiván község előjáróságát a vonatkozó iratok kíséretében alkalmazkodás, valamint az érdekeltek közvetlen adófizetők részére vétim mellett való szabályszerű kézbesítés, továbbá a sárközi ármentesítő társulat, a dömsöd—pataji ármentesítő társulat (Szekhelye Tass) Süksöd, Érsekcsanak községeket, Baja városát és végül a budapesti m. kir. főmérnöki hivatal értesítem. Budapest, 1908. évi május hó 27-én. Olvashatlan aláírás sk. alispán.

Baja, 1908. június hó 1-én.

Polgármester h.
Erdélyi
főjegyző.

10,000 lakosu vasut és hajóállomással bíró élénk városban, hol nagyobb katonai állomás van, a kaszárnya közelében, jóforgalmu helyen fekvő

beszálló vendéglőnek

alkalmas nagy ház, szabadkézűl olcsón eladó. Bárkiesi tulajdonosnak is igen alkalmas.

Cím megteudható a kiadóhivatalban „Gyártelep” jelige alatt.

74/1 1908. eln. szám.

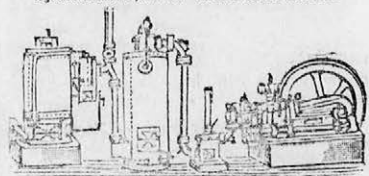
Pályázat.

Baja városánál üresedésbe jött, évi 600 korona kezdő és 900 koronájú emelkedő fizetéssel természetbeni ruhajárandósággal és évi 40 korona eszmapénzzel javadalmazott rendőri állásra ezen pályázatot hirdetek.

Folyamodni óhajtok felhívtnak, hogy pályázati kérvényeiket f. é. június hó 30-ik napjára a polgármesteri hivatalnál nyújtsák be. Igazolványos altisztek előnyben részesülnek. Baja, 1908. június hó 1.

Polgármester h.
Erdélyi,
főjegyző.

Legmesezőmőző jótöltés! Kedvező fizetési feltételek.

A DREZDNI MOTORGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
egyik legregibb és legnagyobb
MOTORGYÁR

szállítja az
elismert

Szivóga-
Benzin-
Gáz-
Nyersolaj-
Acetylen-
Motorokat és lokomobilokat

Vezérlőpártyó és rakár: **Gellért Ignác és Tsa**
Budapest, Terezh-körút 41. — Telefon szám: 12—91.

12357/1908. kig. szám.

Hirdetés.

A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság által az 1883. évi megállapított IV. oszt. keretszád, valamint a megfelelő általános jövedelmi pótdád és országos betegpótdálok magukban foglaló lajstromok a városi adóügyi hivatalnál folyó évi június hó 9-től június hó 16-ig 8 napi közzé kell tételnek.

Miről a lakosság azzal értesítettek, hogy a fenti napok alatt a kivetéseket megtekinthetik s az 1883. évi XLIV. törvények 16 § a alapján mindenki felszólással élhet, amennyiben a kirovás ellen észrevétele van. Felszólalmási határidő azokra nézve, kik a kérdéses adóval nem első ízben vannak megrovva, a közzé tétel történt kitélt követő 15 nap; az új adózókra nézve pedig az adómennek az adókönyvecskéikbe történt bejegyzést követő 15 nap.

Baja, 1908. évi május hó 27-én.

Adóügyi tanácsnok h.
Kerék János
tb. tanácsnok.

179/1908. adó. szám.

Hirdetmény

a fegyveradóra vonatkozó bejelentések tárgyában.

Fegyveradót fizet mindenki a birtokában levő, vadászatra használható lőfegyverek után, ugyanszint azon fegyverek után, melyek családtagjai, vadászcselédjei, a vadak gondozására és erdőterületek őrzésére alkalmazott cselédjei, valamint mező-, szőlő- vagy erdőgazdaságban alkalmazott csöszök, pásztorok és erdőkerülők birtokában vagy használatában vannak.

Az, aki csak fegyveradót fizet, köteles a birtokában levő s vadászatra használható fegyvereket szám szerint s annak megjelölése mellett; vajjon egy vagy két csövetek-e, bejelenteni, a bejelentést lakásának pontos megjelölése mellett sajátkezűleg aláírni és az 1908. évi június hóban ama községi előjárásnál vagy városi adóhivatalnál benyújtani, ahol az adóköteles állandó lakását tartja.

A bejelentés élő szóval is történhetik, mely esetben az adóköteles bementése szerinti a bejelentési őrület a községi jegyző (városi adóhivatal) köteles kitölteni.

Aki évközben lép adóköteles fegyver birtokába, tartozik ezt a fegyverét a birtokba vételtől számított nyolc nap alatt bejelenteni.

Azok, kik a törvény értelmében adómentes fegyverek birtokában vannak, kötelesek ezeket a fegyvereket, egyszersmindkorra az illető községi előjárásnak (városi adóhivatalnak) arról szóló bizonyítványával ellátni, hogy a bejelentett fegyverek adómentesek.

A községi (városi) közegek által a fegyveradóról készített kivetési lajstromok a kir. pénzügyigazgatásnak érvényesítési záradékával ellátva a község (város) házában 8 napi közszemlére kitétetnek, hogy azokat mindenki megtekinthesse, netalán felhasználást beadhassa, esetleg a másokat illető adókövetésekre, vagy esetleges fegyvereltávolításokra nézve észrevételeit megtehesse.

A felszólamlások és az észrevételek a fent kitüntetett határidő alatt a kir. pénzügyigazgatásnál nyújthatók be, mely az észrevételek alapján a szükséges intézkedéseket megteszi, a fellebbezéseket pedig a közigazgatási bizottság elhatározása alá terjeszti.

A vadászati jegy iránti bejelentések szintén 1908. évi június havában nyújthatók be az adóköteles (illetőleg kezes) állandó lakására nézve illetékes járási főszolgabírónál (városokban a polgármesternél, Horvát Szlavonországban az I. fokú közigazgatási hatóság főnökénél).

Ha valaki évközben kívánja a vadászat gyakorlását megkezdeni, vagy eddig élvezett vadászati adómentessége megszűnik, a bejelentést azonnal megtenni köteles.

Vadászati jegy váltása esetében a fegyveradó a vadászati adóval együtt a kir. adóhivatalnál fizetendő.

Az esetben, amidőn valaki már a községnél (városnál) befizette a fegyveradót és azután kíván vadászati jegyet váltani, a fegyveradó-igazolvány a kir. adóhivatal által bevonatik s a befizetett fegyveradó a vadászati adóval együtt a vadászati jegyen kitüntetettik. Magától értetik, hogy a már befizetett fegyveradót újból nem kell befizetni.

Az 1883. XXIII. t. c. 6. §-a értelmében a vadászati adó alól ki van véve az ezen szakasz a) pontjában említettek kivül:

1. a vadászterületek tulajdonosainak vagy bérelőinek szolgálatában álló vadászcselédék;

2. a vadak gondozására és vadászterületek őrzésére alkalmazott cselédék;

3. a mező-, szőlő- és erdőgazdaságnál alkalmazott csöszök, pásztorok, erdőkerülők;

4. a hatóságilag fölesketett erdőtiszték, erdőőrök és a kir. erdőfelügyelőség személyzete.

Az adómentesség igazolásul szolgál az 1., 2. és 3. pontok alatt említett egyéneknek: a kir. adóhivatal által kiállított fegyveradó-igazolvány, a 4. pont alatt említett egyéneknek pedig az eskübizonyítvány eredetije, vagy hivatalos másolata.

Az, aki adóköteles fegyverét az adó alól elvonja, eltitkolja, vagy az adóköteles lőfegyvereket — a törvényben meghatározott eseteket kivéve — a vadászatra használja, az eltitkolt, vagy adó alól elvont minden darab

fegyver után husz K-tól negyven K-ig terjedhető bírságot tartozik fizetni. A befizetett bírságok egyharmada a feljeltentő illeti.

A vadászati adójövődéki kihágások az 1883. évi XXIII. t. c. 43. §-a értelmében toroltatnak meg.

Kelt Baja, 1908. május hóban.

Dr. Moder Géza
adóügyi tanácsnok.

12613/1908. kig. szám.

Hirdetmény.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye alispánjának alábbi hirdetménye közhírte tétetik:

15425/1908 kig. szám.

Pest-Pilis-Solt Kis-kun vármegye alispánja.

Tárgy: A pestmegyei sárközi ármentesítő társulat Sükösd és Érsekcsanádi vízvezető csatorna munkálatának engedélyezése.

Hirdetmény.

A pestvármegyei sárközi ármentesítő társulat Sükösd és Érsekcsanádi község határában egy 4706 km. hosszú vízvezető csatornát kíván létesíteni.

Az erre vonatkozó s a budapesti m. kir. folyamérnöki hivatal által felülvizsgált terveket a vizjogi törvény 74. §-a értelmében a hirdetési 8 napon túl vagyis folyó évi június hó 15-től július hó 15-ig bezárólag Érsekcsanád község házában közszemlére kitenni rendlem azon figyelemzettel, hogy minden a tervezetere vonatkozó nyilatkozat az érdekeltek által hozzám ez idő alatt nyújtható be.

Érsekcsanád község előjáróságát utasítom, hogy a közszemlére tétel határidejének leteltével az azt igazoló bizonylattal és kézbesítési

vétivekkel kiegészített iratokat hozzám terjessze fel.

Miről Érsekcsanád község előjáróságát a vonatkozó iratok kíséretében alkalmazkodás, valamint az érdekelte közvetlen adófizetők részére vétiv mellett való szabályszerű kézbesítés, továbbá a sárközi ármentesítő társulat, a dömsöd pataji ármentesítő társulat (Szekhelye Tass) Nemesnádudvar, Sükösd, Bajaszentesvári községeket, Baja városát és végül a budapesti m. kir. folyamérnöki hivatalt értesítem. Budapest, 1908. évi május hó 27-én olvashatlan aláírás sk. alispán.

Baja, 1908. június hó 1-én.

Polgármester h.

Erdélyi,
főjegyző.

11977. kig. 113/1908. közgy. sz.

Hirdetmény.

A főtéren, Erzsébet királyné-utcában és Arany János-utcában egyes a közgyűlési határozatban felsorolt házak előtt már megfektetett és kellő javítás mellett sem használható járdák helyett a módosított járdafektetési szabályrendelet 4. §-a értelmében fele részben az illető háztulajdonosok, fele részben a városi házipántár terhére újabb járdák készítése elrendeltetvén, ezen közérdekű határozat az 1886. évi XXI. t. c. 7. és 8. §-ai értelmében azzal hirdettetik meg, hogy ellene a meghirdetéstől számított 15 nap alatt a város polgármestere utján a m. kir. Belügyminiszter Urhoz felebbezés nyújtható be.

Baja thff. város törvényhatósági bizottságának, 1908. évi május hó 25-én tartott közgyűléséből.

Dr. Hegedűs Aladár
kir. tanácsos,
polgármester.

MÓTORVEVŐK FIGYELMÉBE!

Herkules-motorvállalat, Budapest, V., Váci-ut 30.

Ajánlja egy cséplési, mint malomüzemre kitűnően alkalmas, legegyszerűbb benzinkomobijait, melyek V., Váci-ut 30. sz. alatti gyárában bármikor

üzemben megtekinthetők.

Üzemzavarok kizárva!

Rendkívül csekély benzinfogyasztás!

Árjegyzék ingyen!

200 drb. elismerő levél a Magyarországon üzemben levő motorokról!

Teljes jótállás

kifogástalan

üzemért!!

Bámulatos egyszerű szerkezet!

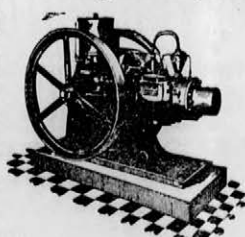
13-14 éves fiú is kezelheti!!!

Olcsó árak részletfizetésre!

CLIMAX és ECLIPSE

nyersolaj-motorok és lokomobilok.

Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra.

Nincs robbanási veszély, se pénzügyőri ellenőrzés.

Elsőrangú referenciák.

BACHRICH és TSA

motorgyár

Budapest, Szabadság-tér, Közöde-palota.

6 hektoliter

jó minőségű

siller bor

4 hekt. vörös bor
1 hekt. fehér bor

olcsó árban eladó.

hol?

Megmondja a kiadóhivatal.

Premier-kerékpárok még mindig
fejlímulhatatlanok!

Legversenyképesebb világág.

Évente több mint 110.000
kerékpárt állít elő.

Kizárólag

Lázár Sámuelnál
kaphatók **Baján.**

Katalógus ingyen és bérmentve.

Használt

Wertheim

szekrényt
megvételre keresek.

Osztheimer Ádám tanító
Bácsbokod.

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pedika
egy régióknak bizonyult házaszer, mely
már sok év óta legjobb fájdalomel-
lító szernek bizonyult köszvényél,
osznál és meghűléseknel, bedörzsölés-
köppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisít-
ványok miatt bevásárláskor óvatossak
legyünk és csak olyan üveget fogad-
junk el, mely a „Horgony” védjeggyel
és a Richter cégjegyzéssel ellátott do-
zabba van csomagolva. Ára üvegekben
K—80, K 1.40 és K 2.—és ügyszólván
minden gyógyszerárban kapható. —
Főraktár: Török József gyógy-
szerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerháza
az „Arany oroszlanhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

Mielőtt
személyi, jelző- v. építési

KÖLCSÖN

kérdés iránt intézkednének
kérdés díjtalanul prospektust
MELLER L. EGYED
BUDAPEST,
IX. Lonyai-utca 7.
Telefon-Interurbán
46—31.

A Bajai Zakarékpenztár főtéri bérházában
egy emeleti lakás
(3 szoba 1 előszoba, 1 cselédszoba, konyha
és kamra)
azonnal kiadó.

4

miniszteri
jóváhagyás.

1. A berlini földm. miniszter úrtól II.20. 06. — 2. A
kopenhágai belügyminiszter úrtól XII.20. 06. — 3. A
hesseni nagyhercegségnél a belügyminiszter úrtól
IV.13. 07. — 4. A berlini földm. min. úrtól X.15. 07.

„RATIN”

mint legbiztosabb

egér- és patkányirtószer

van elismerve. Több külföldi polgári és kato-
nai hatóságok elismerése.

1 adag patkány bacillus 3.— kor.
1 adag egér bacillus 1:80 kor.

Prospektus kívánatra ingyen. Nagyobb terüle-
ten az irtást garanciával elvállalja. — „Ratin-
bakteriológiai laboratórium részvénytársaság
magyarországi vezérképviselője és egyedülistája

Haan Béla Budapest, VII., Rot-
tenbiller-utca 26/5.

Pártoljuk a **hazai** kereskedelmet

SZÉN-, KOKSZ-, BRIKET-,

kövácsszén- és antracit-fogyasztók,

gazdák, gyártelepek, kereskedők, intézetek, — **mielőtt szükségletüket
fedezik** — bizalommal forduljanak

RADNAY KÁROLY céghez
Budapest, Váci-körút 78. szám.

Sürgőnycim: **ANTRACIT, BUDAPEST.**

Legkiválóbb minőségek, különlegességek
összes ipari, gazdasági és házi célokra

Interurbán
telefon
164.

Göpszántásra és cséplésre rendeléseket ké-
sőbbi szállításra már most feladni kérem.

Ezernél több kiváló orvos és tanár ajánlja! 1904. St. Louis Grand Prix.

Legyen mindennapi italod!

Természetes hydrocarbonatos ásványvíz forrás, mely szénsavval telítetik. Az emésztést elősegítő
pompás asztali ital.

Főraktár Baja és vidéke részére:

Stampfl Jenő fűszerkereskedő cégnél **Baja.**

Ugyszintén minden bel- és külföldi ásványvízek legelőnyösebb árakon kaphatók. **Telefo: 81. sz.**

A Kristály ásványvíz árai: 1/2 liter 34 fill. 1 liter 44 fill. 1 1/2 liter 54 fill.

Üresüvegek visszavételnek: 1/2 literes 12 fillér, 1 literes 16 fillér, 1 1/2 literes 20 fillérért.